

Uheldig kråke kan ha startet brann

Sveinung Berg Bentzrød

Mye kan tyde på at en kråke utløste brannene på Vestfoldbanen. Men den får neppe skylden for alt som ble ødelagt.

Vestfoldbanen mellom Tønsberg og Skien er stengt til slutten av september. Dermed blir det buss for tog på en av landets travleste jernbanestrekninger i minst to måneder. Det opplyser Bane Nor. Strekingen ble stengt etter at det i slutten av juli oppsto en eksplosjonsartet brann ved Sandefjord stasjon. Brannen spredte seg og forårsaket ifølge Bane Nor «enorme ødeleggelser» på jernbaneanlegget.

Mye må bygges opp igjen helt på nytt. Men hva skjedde da brannene oppsto? Aftenposten har tidligere omtalt at Bane Nor tidlig oppga lynnedslag som forklaring. Men det var ingen lynnedslag tirsdag 27. juli da brannene oppsto. Forklaringen om lynnedslag er nå fjernet på selskapets hjemmesider.

Så hva skjedde egentlig?

Kråken bærer ikke ansvaret

Da brannene startet ble det opprettet en debatt i regi av Norsk Jernbaneklubb. Her dukket det raskt opp bilder tatt av hobbyfotograf Hans Morten Tamnes. Han er nabo til stedet der alt startet. Med kamera fanget han opp den intense, sprakende brannen.

På ettermiddagen den 27.7. la han ut bilde av en jernbaneansatt som fjerner en død kråke.

På debattlenken konkluderte flere med jernbanebakgrunn med at kråken hadde landet på en biledning til togenes strømledninger, en såkalt forbigangsledning (se forklaring). Den byr på 16.000 volt.

Onsdag skrev Aftenposten at Bane Nors forklaring om at brannen skyldtes lynnedslag ikke kunne stemme.

ORDFORKLARING

Forbigangsledning

Forbigangsledninger er knyttet til ledningen som gir strøm til togene, som kalles kontaktledninger.

Forbigangsledninger ser ut som biledninger og gjør det mulig å la strømmen i kontaktledningen passere en jernbanestasjon selv om strømmen er koblet ut der.

Kråken var sjanseløs da den landet forkjært på en strømledning ved Sandefjord stasjon. Mye tyder på at den startet en kjedereaksjon, som har forårsaket store ødeleggelser på Vestfoldbanen. Foto: Hans Morten Tamnes

Kråken skal ha forårsaket en kortslutning, noe som kan skje når fugler lander på strømledninger knyttet til jernbane. Men strømmen ble ikke automatisk koblet ut, som den skulle.

Kråketeori får støtte

Voldsomme mengder med strøm ble pumpet ut i flere minutter. Delvis i løse luften, delvis inn i jernbanens signalanlegg. Noe Bane Nor har bekreftet.

Selskapet har også bekreftet at anleggets automatiske vern ikke fungerte som det skulle.

Aftenposten har presentert teorien om kråken for flere kilder i Bane Nor, som har ekspertise på denne type driftsanlegg. Teorien får sterk støtte, samtidig som det understrekes at skadeomfanget ikke skyldes kråken, men strøm på avveie og de ødeleggende brannene som fulgte.

At strømmen ble stående på så lenge er årsaken til at Statens havarikommisjon starter undersøkelser.

Kurt A. Olsen er leder for jernbane i kommisjonen. Aftenposten har presentert kråketeorien også for ham.

- Dette høres slett ikke vilt ut. Jeg har foreløpig ikke grunnlag for å si om teorien er riktig eller gal. Uansett er fuglen underordnet. Det er det at strømmen ble stående på i flere minutter som gjør at vi oppretter en egen sak, sier han.

Tok bildene av kråkedramatikken

Hans Morten Tamnes (60) har bodd rett ved Sandefjord stasjon siden 2008.

Ut fra data fra det første bildet han tok

av den eksplosjonsartede brannen, startet den rett før klokken 11.30 den 27. juli.

- Det smalt noe så helt eventyrlig. Det var et lys hinsides alt. Min første reaksjon var at nå hadde lynet slått ned i huset mitt. Men det var jo ikke noe tordenvær, sier Tamnes til Aftenposten.

- Før jeg kom meg ut på en balkong, hadde forbigangsledningen brent ut og falt ned. Da det på ettermiddagen ble funnet en ferdig grillt kråke ved foten av en stolpe, ble jeg ganske sikker på sammenheng. Sannsynligvis har fuglens vingespenn gjort at den kom borti et beslag til en isolator samtidig som den landet. Dette går ned til jord. Dermed oppsto en kortslutning, og fuglen tok fyr, sier Tamnes.

Han beskriver brannene som oppsto, som skremmende.

- Etter en stund begynte det å ryke i bakken, og i kabelgangen langs sporene sør-øst fra stasjonen. Det røk også fra under jernbanesporet, sier Tamnes.

Bane Nor: Skal tåle lyn og fugler

- Vi forstår at det er mange som spekulerer rundt hva som kan være årsaken til den ødeleggende brannen i anlegget vårt.

Det sier Bane Nors sjef for infrastruktur, Vibeke Aarnes, til Aftenposten.

- Beskyttelsesmekanismene som er bygget inn, skal håndtere både overspenning ved lynnedslag og fugler som kortslutter høyspenningsanlegget. Anlegget fungerte ikke som det skulle. Vi jobber videre med å finne årsaken til det. Når undersøkelsen er ferdig, vil vi offentliggjøre konklusjonen, sier Aarnes.

Nytt kjøkken på én dag!

20+ år i Norge

Ragnar Lund
Ansvarlig selger

NYTT KJØKKEN?
BYTT DØRER & SKUFFER!
- få moderne fulldempende dør- og skuffesystemer

Vi tilbyr dere en gratis befaring der vi kan gi dere et prisoverslag over hva kjøkkenet vil koste ferdig montert.

RING MEG PÅ TLF.
900 22 498
så kan jeg fortelle mer.

HerjedalsKjøkken
www.herjedalskjokken.no